

Academia Romana si Academia de Stiinte a Moldovei – provocari si posibile solutii

Bogdan C. Simionescu
Academia Romana

18.01.2022, ASM, Chisinau

Academia Romana detine si coordoneaza cel mai complex si complet sistem de cercetare, fundamental si experimental, din Romania actuala a carui retea acopera cea mai bogata problematica a majoritatii domeniilor de interes ale societatii contemporane. AR este singura structura in care se pot proiecta si elabora lucrari colective de larga cuprindere multi si interdisciplinara, care poate organiza colaborari internationale cu perspectivă teoretica.

Misiunea Academiei de Stiinte este de a contribui la dezvoltarea durabila a Republicii Moldova, prin cercetare fundamentala si aplicativa în domeniile stiintei si culturii, la stimularea creatiei stiintifice de mare valoare, la promovarea acesteia si a imaginii stiintei nationale pe plan mondial.

- Functia de consacrare (pentru stiinta si cultura)

Un popor nu se caracterizeaza atat prin oamenii mari pe care ii are, ci mai ales prin felul in care ii recunoaste si ii stimeaza pe acestia

(Friedrich Nietzsche)

- Lucrari fundamentale

- Dictionarul limbii romane, Editura Academiei Romane, 2010, 19 volume, peste 15.000 pagini – colaborare intre institutele de lingvistica ale Academiei Romane (Bucuresti, Iasi, Cluj)

- *Dictionarul ortografic, ortoepic si morfologic al limbii romane*, editia a III-a, Univers Enciclopedic Gold Bucuresti, 2021, cca 1.200 pagini

- Colectia „Opere fundamentale”, coord. Eugen Simion, Fundatia Nationala pentru Stiinta si Arta, in jur de 450 de volume

- *Dictionarul general al literaturii romane*, coord. Eugen Simion, editia a II-a, Muzeul Literaturii Romane Bucuresti, 2016-2021, 7 volume, cca 5.000 pagini

- *Tratatul de istorie a romanilor*, Ed. a II-a, 10 volume aparute in perioada 2010-2015, Editura Enciclopedica

- *Civilizatia romaneasca*, 34 volume aparute in 2018-2021, EAR Bucuresti , coord. Victor Spinei

- *Basarabica*, 16 volume aparute in perioada 2016-2020, EAR – Editura Istros, 4800 pagini, coord. Victor Spinei

- *Documenta Basarabiae*, 5 volume aparute in perioada 2017-2019, EAR – Editura Istros, coord. Victor Spinei

- ***Atlasul lingvistic roman pe regiuni. Sinteza***, coord. Nicolae Saramandu, volumele I-IV (peste 550 de harti lingvistice), Editura Academiei Romane, 2018, 2021
- **Lucrari cu mare vizibilitate internatională (lista selectata)**
  - ***The Syntax of Old Romanian***, coord. Gabriela Pana Dindelegan, Oxford University Press, 2016
  - ***The Oxford History of Romanian Morphology***, coord. Martin Maiden; autori: Adina Dragomirescu, Gabriela Pana Dindelegan, Oana Uta Barbulescu, Rodica Zafiu, Oxford University Press, 2016

- *Arta din Romania. Din preistorie in contemporaneitate*, coord. Razvan Theodorescu si Marius Porumb, Ed. Mega, 2018

- *Pagini de istoria muzicii romanesti*, Octavian Lazar Cosma, EAR Bucuresti, 2018, vol. I – 532 pag., vol. II – 547 pagini

- *Lucrari de interes national major (listă selectata)*

- *Strategia de dezvoltare a Romaniei in urmatorii 20 de ani*, Coord. Ionel-Valentin Vlad, EAR Bucuresti, vol. I, 500 pag.; vol. II, 477 pag.; vol. III, p. 1, 552 pag.; vol. III, p. a 2-a, 932 pag.; Sinteza, 624 pag.; Sumar executiv, 132 pag.

- *Resursele strategice ale României.* Coord. Bogdan C. Simionescu, Ed. StudIS Iasi. Vol. I, Problemele prezentului si provocarile viitorului (2015), 197 pag.; vol. II – O abordare pentru urmatoarele doua decenii (2016), 213 pag.; vol. III – Dimensiunile unei dezvoltari durabile (2017), 148 pag.)

- *Pandemia. Constrangeri si oportunitati economice.* Coord. Bogdan C. Simionescu, EAR, Bucuresti, 576 pag., 2021

- *Pandemia COVID-19 în Romania. Aspecte clinice si epidemiologice.* Coord. Victor Voicu, Costin Cernescu, Irinel Popescu, EAR Bucuresti, 2020

AR «principalul actor roman pe scena stiintifica internationala»

Stiinte matematice

Stiinte chimice

Stiinte biologice

Stiinte geonomice

Stiinte tehnice

Stiinte agricole si silvice

Stiinte medicale

Stiinta si tehnologia informatiei

Lucrari stiintifice, carti/capitole in carti, brevete

- Implicare constanta in elaborarea unor documente strategice (exemple selectate)

- *Schita privind Strategia infaptuirii economiei de piata in Romania (1990)*

- *Strategia Nationala de Pregatire a Aderarii Romaniei la Uniunea Europeana (consensul de la Snagov, 1995) – fundamentarea economica, sociala si politica a Cererii de Aderare a Romaniei la Uniunea Europeana*

- *Strategia Nationala de Dezvoltare a Romaniei pe termen mediu (2000)*

- Strategia Nationala pentru Dezvoltarea Durabila a Romaniei, Orizonturi 2013-2020-2030 (2008)***
- Strategia de dezvoltare a Romaniei in urmtorii 20 de ani – 2018-2038 (2017)***
- Raportul de fundamentare a Planului National de aderare a Romaniei la zona euro si Planul National de adoptare a monedei euro (2018)***

- Dezbateri (lista selectata)

- (2019) Schimbarile climatice in istoria pamantului – modificari actuale in spatiul continental si marin-oceanic**
- (2020) Impactul incalzirii globale asupra mediului si societatii (ciclu de dezbateri publice); Impactul sistemelor ciber-fizice asupra societatii si industriei; Romania dupa pandemie, incotro?; Tehnologia 5G: subiect de dezbateri nationala**
- (2021) De ce uitam? Ce am facut cu cladirile degradate? (44 de ani de la cutremurul din anul 1977); Agricultura romaneasca in contextual globalizarii**

- Puncte de vedere si luari de pozitie (2020, lista selectata)

- Declaratia Academiei Romane privind unitatea limbii romane

- Pozitia Academiei Romane privind proiectul Rosia Montana

- Situatiia lingvistica a comunitatii romanesti din Serbia

- Punct de vedere privind proiectul ELI-NP

- Educatia on-line

- Punct de vedere privind noul Plan-Cadru pentru invatamantul gimnazial din Romania

- **Science for policy**

- ALLEA – ALL European Academies

- *A Systemic Approach to the Energy Transition in Europe*

- *Biodegradability of Plastics in the Open Environment*

- *Statement on Migration and Health*

- *A Sustainable Food System for the European Union*

- SAPEA – Science Advice for Policy by European Academies

- *COVID-19, future pandemics and other crisis*

- *Adaptation to Climate Change-related health effects*
- *Making sense of Science for Policy*
- *Microplastics in Nature and Society*
- *Food from the Oceans*
- *Cybersecurity in the European digital single market*
- **EASAC – European Academies Science Advisory**

Council

- *Decarbonisation of buildings: for climate, health and jobs*
- *Regenerative Agriculture*
- *Changes in Ocean Circulation: Implications for Europe*

- **Educatie, formare (*formation par la recherche*)**
  - **SCOSAAR 174 conducatori doctorat, 16 domenii**
- **Transfer de cunostinte**
- **Cercetare aplicata**
- **Cercetare fundamentala vs. cercetare aplicata**
- **Informare, documentare (BAR)**

Date scientometrice de exceptie

- **1 din 10 cercetatori romani activeaza sub tutela AR ¹**
- **1 din 13 articole stiintifice publicate anual provine de la AR – cea mai productiva institutie CDI din Romania ²**
- **2021: locul 1 in Romania in clasamentul performantei stiintifice ³**
- **2021: locul 1 in Romania in topul cercetarii, locul 7 in cel al inovarii (condus de ICMPP) si locul 7 in cel referitor la impactul societal ³**
- **8 din 10 lei cheltuiti de AR de la bugetul de stat sunt dedicati Capitolului Cercetare ⁴**

¹ echivalent norma intreaga: INS (date nationale 2019) si Darea de seama anuala a Academiei Romane (2019); ² Baza de date scientometrice Scopus, mai 2021; ³ SCImago Institutions Ranking, <https://www.scimagoir.com/rankings.php?country=ROU&year=2015>, mai 2021; ⁴ Darea de seama a Academiei Romane, 2020. Sursa: Directia Economica a Academiei Romane

Competitivitate

2020 – proiecte în derulare: 348

2020 – proiecte H2020 în derulare: 5.725.935 €

Buget cercetare AR – buget de stat/ proiecte nationale/ FEN (%)

2019 – 2015

68 – 46

18 – 29

14 – 36

Provocari

- **Subfinantarea cronica – 0.28 – 0.34% din PIB**
    - **Resursa umana (1990 – 38.500 cercet.; 2021 – 17.500 cercet.)**
    - **Numar absolventi doctorat per 1000 locuitori (date 2019 – ultimele disponibile)**
- Romania: 0.8**
- Media UE 27: 1.7**
- **Inexistenta unei “mase critice” a cercetarii**
  - **Exodul tinerilor**

- **Imbatranirea masei de cercetatori**
- **Plafonarea numarului de documente stiintifice elaborate**
- **Diminuarea investitiilor publice/private in cercetare**
- **Numar cercetatori % din populatia activa: 0.19 (cel mai mic procentaj din UE)**

(Knowledge largely rests in people)

- **Disparitia unor subdomenii de cercetare**
- **Lipsa predictibilitatii**
- **Legislatie stufoasa in incoerenta – necorelarea legislatiei nationale cu cea europeana**
- **Birocratizare excesiva**
- **Distribuirea ineficienta a fondurilor**
- **Sistem managerial deficitar**
- **Absenta unor scheme de finantare ce urmeaza in mod real performanta**
- **Sistem incoerent de evaluare a activitatii de cercetare**
- **Lipsa unei politici de marketing a cercetarii**

- **Consilii, comitete, comisii**
- **Lipsa unui mediu economic puternic**

Solutii

- **Imbunatatirea legislatiei**
- **Evaluarea corecta si serioasa a cercetarii**
- **Management coerent pe termen mediu si lung**
- **Implementarea sistemului “Educatie prin cercetare”**
- **Diminuarea *brain-drain*-ului**
- **Sustinerea “insulelor de excelenta”**

Cuvinte cheie

inteligenta

munca

mentalitate

implicare

finantare

management

evaluare

reconsiderare

seriozitate

stimulare

- **Finantare INCD-uri – Programul NUCLEU (acopera aprox. 60% din necesar, distribuit pe diverse categorii de cheltuieli); finantarea se obtine pe baza de proiecte care nu mai pot primi alte finantari; finantatorul este Guvernul Romaniei**
- **Finantare institutele Academiei Romane – de la buget (Ministerul Finantelor Publice) pe baza de proiecte aprobate de Academia Romana (acopera 100% cheltuielile de personal si in foarte mica masura celelalte cheltuieli)**

Evaluarea institutelor/centrelor Academiei Romane

- **Anual (darea de seama de la finele anului – urmareste gradul de indeplinire a planului aprobat in anul anterior)**
- **Evaluare foarte atenta a activitatii institutelor/centrelor o data la 4 ani; criteriile de evaluare sunt specifice domeniilor**

Propuneri de colaborari

- 1. Ar trebui reluate Proiectele de cercetare bilaterala Romania – R. Moldova pe modelul celor care au existat, dar care nu au mai fost finantate din anul 2016 (finantare anterioara – Ministerul Educatiei si Cercetarii din Romania si ASM)**

Proiectele sustineau colaborarea in domeniile umaniste si stiintele naturii. In mod exceptional, MCID din Romania ar trebui sa lanseze urgent o competitie finantata integral sau macar in proportie de 90% de partea romana, pentru a acoperi si finantarea echipelor din R. Moldova.

2. Saptamanile de schimb interacademic care au reprezentat timp de multi ani un sprijin important pentru schimburile culturale/stiintifice – ar trebui reluate urgent. Ar trebui lansata o cerere de actualizare a propunere de schimburi interacademice cu un volum majorat de saptamani.

In mod exceptional, AR ar trebui sa acopere atat cheluielile ocazionate de primirea cercetatorilor basarabeni, cat si pe cele ocazionate de primirea cercetatorilor romani.

3. Cele doua Academii, ca si cele doua Ministere ale Educatiei ar trebui sa acorde burse de doctorat in cotutela, cu desfasurarea activitatilor specifice in ambele tari si cu recunoasterea automata a diplomelor in ambele tari.

4. Cresterea numarului de burse postdoctorale.

5. Cresterea numarului de proiecte cu finantare europeana.

Exemple de succes

- 1. Reuniunea Teatrelor Nationale din Romania si R. Moldova finantata de Ministerul Culturii din Romania, Ministerul Culturii din R. Moldova si Institutul Cultural Roman – o initiativa de succes si un exemplu de implicare guvernamentala bilaterala**
- 2. Enhancement of Capriana Monastery for the Promotion of the Unique Ecclesiastic Heritage by Cross-border Cooperation and Digitization EnCaMo
*(finantat de European Neighborhood Instrument)***

Mulumesc pentru atentie!